

Memo

Ontvanger	Gemeenteraad
Afzender	College van burgemeester en wethouders
Datum	20 mei 2021
Onderwerp	Reactie van het college van burgemeester en wethouders op het accountantsverslag 2020

Geachte gemeenteraad,

1. Inleiding

Op 18 mei jongstleden ontving het college het concept accountantsverslag over de jaarstukken van Gooise Meren. In deze memo reageren wij op dit verslag.

2. Kernboodschap

Het college heeft kennisgenomen van het accountantsverslag. In het accountantsverslag geeft de accountant BDO aan dat zij een goedkeurende verklaring afgeeft voor zowel getrouwheid als op rechtmatigheid. Het college is tevreden met dit resultaat. De geconstateerde fouten en onzekerheden door de accountant zijn zeer beperkt of waren al in beeld door de organisatie zelf.

De accountant constateert dat de financiële positie op basis van de kengetallen en het ratio van het weerstandsvermogen goed is en in lijn met andere gemeenten van gelijke grote. Het totaalcijfer op basis van de kengetallen voor de financiële positie komt uit op een 8 en is daarmee hoger dan ons streefcijfer (7). De samenwerking tussen de gemeente en de accountant is, ondanks de Corona aanpassingen, goed verlopen. De controlewerkzaamheden verliepen soepeler dan vorig jaar, met name door goede voorbereidingen vanuit de organisatie.

De controle door de accountant van de Regio Gooi en Vechtstreek is vanwege de Coronacrisis verlaat. De verwachting is dat de verklaring over de budgetten Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en jeugdzorg in juni gereed is. Hierover zal de raad apart worden geïnformeerd. Uit deze controle worden nog wel fouten en onzekerheden verwacht, maar het is niet de verwachting dat dit het huidige oordeel op getrouwheid en rechtmatigheid zal veranderen. Dit geldt ook voor de afronding van de controle op de TOZO regeling. De uitvoering en controle hiervoor ligt bij de gemeente Hilversum.

3. Consequenties

Oordeel getrouwheid

Op het onderdeel getrouwheid heeft de accountant geen fouten en onzekerheden gevonden. Het oordeel is goedkeurend.

Oordeel rechtmatigheid

De totale hoeveelheid aan fouten en onzekerheden op het gebied van rechtmatigheid ligt op respectievelijk € 803.000 en € 536.630. De verwachting is dat de fouten die voortkomen uit de controle van de Regio Gooi en Vechtstreek betreffende Wmo en jeugdzorg en Hilversum betreffende de TOZO regeling tussen € 0 en € 500.000 zullen bedragen. Met betrekking tot onzekerheden verwachten we tussen € 500.000 en de € 1.500.000 te moeten opnemen. Zowel de huidige constatering als de te verwachten fouten en onzekerheden vallen binnen de grenzen van een goedkeurende verklaring.

Geconstateerde fouten en onzekerheden

1. Aanbestedingen

Binnen dit proces zijn onrechtmatigheden ter hoogte van € 802.577 geconstateerd. Het betreft in totaal 9 fouten.

Op 5 januari jl. is de raad geïnformeerd over de geconstateerde onrechtmatigheden op aanbestedingsdossiers. In de raadsmededeling is aangegeven dat het om een vijftal contracten ging die reeds in jaarrekening 2019 als onrechtmatig waren aangemerkt. De fouten zijn het gevolg van contracten die bij het aangaan nog onder de Europese aanbestedingsgrens vielen, maar door uitbreiding van de opdracht of verlenging, uiteindelijk toch deze grens zijn gepasseerd.

Deze onrechtmatigheden stoppen op het moment dat het contract wordt beëindigd. Om de reden dat de contracten noodzakelijke werkzaamheden betroffen, konden ze niet zonder meer worden afgebroken. Het jaar 2020 zou in het teken staan van de Europese aanbestedingstrajecten die tot nieuwe, rechtmatige contracten moesten leiden. Zo is per 2021 de nieuwe software voor Burgerzaken live gegaan en is het oude contract gestopt. Helaas hebben de contracten voor onderhoudswerkzaamheden aan het riool en aankoop verkeersborden vertraging opgelopen door de Corona-situatie. De aanbesteding voor een nieuw zaakstelsel is wel succesvol geweest, alleen kan het oude contract pas opgezegd worden als de implementatie van het nieuwe contract afgerond is. Dit heeft als gevolg dat de onrechtmatigheden op de laatste vier contracten nog deels doorlopen in 2021. Voor de jaarrekening 2020 zal een onrechtmatigheid van €636.145 hiervoor worden opgenomen.

Na afronding van de interne controle blijkt dat daar nog een viertal contracten bij komen. Enerzijds betreft het twee inhuurcontracten waar de marge van de wettelijke toegestane contractuitbreiding is gepasseerd. Dit leidt tot een onrechtmatigheid van €31.252. Beide contracten zijn voor het jaareinde gestopt en hebben geen effect meer op 2021.

Anderzijds zijn er twee contracten - beide gestart in 2016 – die door verlengingen boven de Europese aanbestedingsgrens zijn uitgekomen (telefonie en inhuur voor toetswerk op omgevingsvergunningen). Samen leiden ze tot een onrechtmatigheid van € 135.180 in de jaarrekening 2020. Deze contracten lopen gedeeltelijk door in 2021. De organisatie onderzoekt welke mogelijkheden er zijn om de onrechtmatigheid zo snel mogelijk te stoppen.

In de voorgaande jaren hebben we geïnvesteerd in het professionaliseren van het inkoopproces, zoals de uitbreiding van het aantal inkoopadviseurs, centraliseren van inkoop en het inrichten van meer beheersmaatregelen. Sindsdien zijn er vrijwel geen fouten meer in de gekozen aanbestedingsprocedure. Het bewaken van reeds aangegane contracten is daarentegen nog niet volledig op orde. Uit de interne controle blijkt dat de regels nog niet altijd worden nageleefd en dat het incidenteel noodzakelijk is om achteraf nog onderbouwing te geven over gemaakte keuzes en waarom deze afwijken van de aanbestedingswet. In uiterste gevallen is de uitleg niet meer voldoende om een onrechtmatigheid te voorkomen. Om in het vervolg tijdens een contractperiode meer grip te hebben op de rechtmatigheid willen we verder werken aan bewustwording rond contractmanagement. Hierbij zal het maken van weloverwogen keuzes bij het aangaan en het monitoren van het contract essentieel zijn om nieuwe onrechtmatigheden te voorkomen.

Speerpunten controle 2020

Vanuit de Auditcommissie zijn er voor de controle over 2020 een aantal 'speerpunten' meegegeven aan de accountant. Het ging hier om de processen met betrekking tot de (incidentele) subsidies en de aanbestedingen en de controle op verbonden partijen. De accountant geeft aan dat voor alle speerpunten de organisatie voldoende 'in control' is. Naast de aanbeveling voor een Nota Verbonden partijen worden er geen nadere aanbevelingen gedaan. Het college ziet de bevindingen bij de speerpunten als teken dat de

organisatie goed op weg is om nog meer 'in control' te komen. Er wordt ook in 2021 nog gewerkt aan de Nota Verbonden Partijen, deze heeft in 2020 vertraging opgelopen.

Aandachtspunten 2021

Er worden in het verslag 3 aandachtspunten genoemd voor Gooise Meren voor 2021. Deze punten gelden vrijwel voor alle gemeenten in Nederland.

1. Aanbestedingen

De beheersing van de interne en Europese aanbestedingsregels is bij alle gemeenten in Nederland een continu aandachtspunt. Zoals hierboven is aangegeven, zijn er adequate beheersmaatregelen getroffen om fouten rond gekozen aanbestedingsprocedures te verminderen. Dat is de voorkant. In 2020 en 2021 is daarom de aandacht verschoven naar de verbetering van contractmanagement binnen de organisatie. Dit is een groot project, gezien het implementeren van uniform contractmanagement om veranderingen in de werkwijze van de organisatie vraagt. Met het inrichten van tools (zoals een contractenregistratie systeem en een verplichtingenadministratie) die meer structuur aan de werkzaamheden geeft en ze eenvoudiger maken, ben je nog niet klaar. Er zal ook geïnvesteerd moeten worden op de aanpassing van houding en gedrag van de medewerkers (bewustwording rondom contractmanagement).

Het verbeteren van contractmanagement is onderdeel van het programma verbetering "financiële beheersing" dat medio 2020 is gestart. Het programma raakt alle afdelingen als het gaat om met het actualiseren van bestaande processen en de ontwikkeling van sturings- en beheersinstrumentarium. Het gaat hier ook om het creëren van meer financieel bewustzijn en het bespreekbaar maken van houding en gedrag.

2. IT-beheersomgeving

Op basis van de geconstateerde bevindingen op IT-gebied, heeft de accountant aangegeven dat Gooise Meren de bevindingen serieus oppakt en dit blijven we doen. Om beter te kunnen steunen op belangrijke applicaties binnen de gemeente zijn we in 2021 bezig met het systematisch vastleggen en controleren van functiescheiding binnen de applicaties. De IT-beveiliging is een belangrijk speerpunt binnen onze bedrijfsvoering, ook nu er veel wordt thuisgewerkt.

3. Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf de Jaarstukken 2021 zal het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording moeten opstellen in plaats van de accountant. Door de invoering van deze verantwoording wordt de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid verschoven van de accountant naar de gemeenteraad en gaat het college direct verantwoording afleggen aan de gemeenteraad.

Wij zijn het met de accountant eens dat dit betekent dat het belangrijk is dat we onze interne beheersing goed op orde moeten hebben. In de afgelopen periode zijn hier al goede stappen voor gezet. In het najaar van 2020 zijn de financiële verordening, controleverordening en budgethoudersregeling aangescherpt om te voldoen aan de nieuwe wettelijke eisen. Gelijktijdig is een controlestatuut opgesteld en aan de raad voorgelegd, om de noodzakelijk onafhankelijke positie van de Interne Controle verder te borgen.

4. Vervolg

De borging van de door de accountant genoemde aandachtspunten vindt plaats binnen de verantwoordelijkheid van de directie en het managementteam. De accountant geeft een toelichting op het accountantsverslag aan de leden van de auditcommissie op 7 juni 2021 in aanwezigheid van de portefeuillehouder en de (concern)controller.